

CZIMRA GYULA (1901-1966)

Udvar a várban | *Court of the Castle, 1962*

Olaj, karton | Oil on cardboard, 44 x 32 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Czimra 962

Kezdő ár | Starting price: 2 400 000 Ft / 6 667 EUR
Becsérték: 3 000 000 – 5 000 000 Ft
Estimate: 8 333 – 13 889 EUR

VÉDETT

AUKCIONÁLVA | AUCTIONED:

| BÁV 50. árverés, 36. tétel

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

| korábban Kardos Béla tulajdonában (1969-1974)

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

| Czimra Gyula (1901-1966) festőművész kiállítása.
Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen, 1969. március 2–16. katalógus: 32.

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA | EXHIBITED AND REPRODUCED:

| Czimra Gyula (1901-1966) emlékkiállítása.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1973. április, katalógus: szám nélkül

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

| Haulisch Lenke: Czimra Gyula. Corvina Kiadó, Budapest, 1974. 36. kép

1. *Giorgio Morandi: Natura Morta (Csendélet), 1956*
Museo d'arte Moderna e Contemporanea, Rovereto

2. *Giorgio de Chirico: Montparnasse pályaudvar (Az indulás melankóliája), 1914*
Museum of Modern Art, New York

3. *Vincent Van Gogh: A sárga ház, 1888*
Van Gogh Múzeum, Amsterdam

A Czimra Gyula életművét nem pusztán a 20. századi magyar művészettörténetben ritka, és semmihez sem fogható egyéni stílus teszi különlegessé. A rákoskeresztúri mester meglepően kicsi, alig háromszáz tételt számláló oeuvreje, valamint a hagyaték egyötödének a Magyar Nemzeti Galériában történő elhelyezése miatt, ma alig találkozhatunk alkotásaival a műkereskedelemben. Lecsendesített festészete, semmihez sem fogható egyéni filozofikus hangvétele különösen izgalmassá teszi személyét a modern festészet gyűjtői körében, mely egy-egy alkotásának felbukkanását ünneppé varázsolja.

Czimra szűkszavú művészete nemcsak az életmű relatív kis tételszámán mérhető le. Második, az 1940-es évek végétől induló periódusának képi világa erőteljesen redukálódott. A változás a szigorúan következetes alkotómunka következménye volt. A korai tájképek helyett egyre

inkább az élet belső terei, a rákoskeresztúri ház szobái, konyhája és a festő műterme vált általános témájává, amely együtt járt az új képek stílusának átalakulásával. Korábbi pointilista modora helyett, a tónusokat nélkülöző, homogén színfelületek, letisztult formák váltak általánossá képein. A direkt kontúrozás gyakorlatát is elhagyta: a motívumok körvonalait még a puha festékbe ceruzával „vési” bele a festő. Terei csendesek, időtlenekek, melyekben a minimumra csökken az akció. Tárgyai sem nem elevenek, sem nem holtak, mégis halk szelíd hang sugárzik minden kompozíciójából, ahogy Szij Dezső fogalmaz „[...] éles szemmel vette észre a cseppben a tengert”

Czimra „metafizikus” festészetének egyik jellemző eleme az átjáróként értelmezett belső tér motívuma. Enteriőrjei ablakkal nyílnak a külvilágba, vagy Czimra egymással közvetlen

kapcsolatban álló belső terek láncolatává alakítja a képteret. Az ábrázolt tér így átjáróként értelmeződik, mely a kívül és belül állandó játékát ajánlja fel a néző számára. Festményeinek ebbe a típusába tartozik az 1962-es *Kapu a várban* című alkotása is. Az utca felől a kapu bolthajtán át a palota belső udvarára nyíló tekintet pozíciója Freud szavaival élve olyan állapotot jelöl „[...] melynek észlelésekor nem tudjuk pontosan mi az, ami előttünk van és mi az, ami nincs, sem azt, hogy a hely, ami felé indulunk, vajon nem épp ez a belül volna-e, melynek mindig is foglyai voltunk.” Ebben az értelemben Czimra képe nem pusztán egy topografikusan azonosítható helyszín megidézése, hanem – ahogy például Nádas Péter *Párhuzamos történeteiben* a hall, vagy a bérház kapualj motívuma – időbeli átjárót is jelent az érzékelés és a tapasztalás jelen és múlt idejűsége között.

KASZÁS GÁBOR

